

A kiküldetési rendelvénnyel

A kiküldetés, illetve a kiküldetési rendelvény használata 2009-től már nem korlátozódik kizárólagosan a munkaviszonyban álló magánszemélyre. A kiküldő a kiküldetési költségek elszámolásához alkalmazhatja a kiküldetési rendelvényt munkaviszony, tagi jogviszony, megbízási jogviszony, tisztségviselői, vezető tisztségviselő, választott tisztségviselői, illetve egyéb jogviszonyok esetére is. A kiküldetési rendelvény kitölthető bármilyen alakzatú nyomtatványon, kötelező formája nincs.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény rendelkezik a gépjárművek hivatali, üzleti célú használatával kapcsolatos költségtérítésekről.

Hivatali, üzleti utazásnak minősül a magánszemély jövedelmének megszerzése érdekében, a kifizető tevékenységével összefüggő feladat ellátásához szükséges utazás, ideértve különösen a kiküldetés (kirendelés) miatti utazást.

I. A kiküldetési rendelvénnyel kapcsolatos tudnivalók

A kiküldetéssel, kirendeléssel kapcsolatos költségek elszámolása kiküldetési rendelvénnyel történik.

A rendelvényt a kiküldő (kifizető) állítja ki, két példányban. Az eredeti példány a kiküldőé, a másolati példány a kiküldött magánszemélyé. A magánszemély a rendelvényt a bizonylat megőrzésére előírt határidőig, illetve az adó megállapításához való jog elévüléséig (az adóbevallás évét követő 5. év végéig) köteles megőrizni.

A kiküldetési rendelvény nem azonos az útnyilvántartással, sem a munkába járás dokumentálására kiállított elszámolással.

Kitölthető bármilyen alakzatú nyomtatványon, kötelező formája nincs. Tartalmaznia kell

- a magánszemély nevét, adóazonosító jelét,
 - a gépjármű gyártmányának, típusának megnevezését, forgalmi rendszámát,
 - a hivatali, üzleti utazás(ok) célját, időtartamát, útvonalát,
 - a futásteljesítményt (megtett kilométer),
 - az utazás költségtérítését, az élelmezési költségtérítést, a költségtérítések kiszámításához szükséges adatokat, pl. üzemanyag-fogyasztási norma, üzemanyagár stb.
- Tartalmát az Szja törvény 3. § 83. pontja határozza meg.

A kiküldöttek köre

A kiküldetés, illetve a kiküldetési rendelvény használata 2009-től már nem korlátozódik kizárólagosan a munkaviszonyban álló magánszemélyre. A kiküldő a kiküldetési költségek elszámolásához alkalmazhatja a kiküldetési rendelvényt munkaviszony, tagi jogviszony, meg-bízási jogviszony, tisztségviselői, vezető tisztségviselő, választott tisztségviselői, illetve egyéb jogviszonyok esetére is.

Székhely, lakóhely a kiküldetés szempontjából

Kiküldetés, kirendelés a munkáltató által elrendelt, a munkaszerződésben rögzített munkahelytől eltérő helyen történő munkavégzés, vagyis a kiküldetésnek a szokásos munkavégzés helyén kívül kell megvalósulni. Ez akkor is igaz, ha nem munkaadó-munkavállalói jogviszonyról van szó, hanem pl. megbízási, tagi vagy tisztségviselői jogviszonyról beszélünk. (Szja törvény 3. § 11. pontja.)

Változó munkahely esetén szokásos munkahelynek az a hely minősül, ahol a munkavállaló munkáját beosztása szerint végzi.

Nem tekinthető kiküldetésnek a lakóhelyről a munkahelyre, székhelyre vagy telephelyre történő bejárás.

Az Szja törvény a rendelvény tartalmának felsorolásakor nem írja elő a kiküldő székhelyének, telephelyének, továbbá a kiküldött magánszemély lakcímének, lakóhelyének feltüntetését, de annak igazolása érdekében, hogy a kiküldetés a kiküldött magánszemély lakóhelyétől, illetve a munkavégzésének szokásos helyétől eltérő helyre történik, szükségesek az adatok.

A kiküldetési rendelvény kiállításának időpontja

A rendelvényt a kiküldetést megelőzően kell kiállítani. Az üzleti, hivatali utazások szólhatnak több napra,

irányulhatnak több helységbe, eltérő útvonalra, különösen, ha ugyanazon, vagy egymáshoz kapcsolódó feladat vagy feladatok ellátása érdekében történnek.

Aláírás

A személyi jövedelemadó törvény kötelező tartalomként nem jelöli a kiküldő, kirendelő és a feladat elvégzését igazoló személy aláírását, de egyértelmű, ha kiküldésre, kirendelésre kerül sor, az ezek nélkül az aláírások nélkül nem képzelhető el.

Sorszámozás vagy szigorú számadás alá vonás

A kiküldetési rendelvényt, mint számviteli bizonylatot sorszámmal kell ellátni, ami egyben mutatja a szervezetten belüli utat és segíti az eligazodást. Amennyiben az összeg kifizetése nem pénztárbizonylaton (a sorszámozott kiküldetési rendelvény csatolásával) történik, hanem annak kizárólagos bizonylata a kiküldetési rendelvény, mindenképpen kötelező a szigorú számadás alá vont nyomtatvány vagy ilyen célra készített számítógépes program használata. (A szigorú számadással kapcsolatos tudnivalókat a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 168. §-a tartalmazza.) Ahhoz, hogy egyértelműen ki lehessen mondani, hogy kötelező a kiküldetési rendelvény szigorú számadás alá vonása, rögzíteni lenne szükséges a személyi jövedelemadóról szóló vagy más törvényben. De pl. kötelező érvénnyel elő kellene írni a bizonylaton a kiküldő, kirendelő aláírását, a megtett út igazolását, továbbá azt, hogy a rendelvényt a kiküldetést megelőzően kell kiállítani, - függetlenül attól, hogy szigorú, vagy nem szigorú számadású a nyomtatvány. Mindettől függetlenül visszaélést csak együttesen tud elkövetni a kiküldő és a kiküldött, és így a visszaélés lehetősége igaz marad akkor is, ha a szigorú számadás alá vonás megtörténik. Pénztári kifizetés esetén a kiküldő vagy utalványozó aláírása és igazolása nélkül az összeg nem fizethető ki, illetéktelen személy tehát nem tudja a nyomtatványt felhasználni.)

Az Excel táblába foglalt kiküldetési rendelvény – bár formátumában megfelelő – nem tölti be a szigorú számadású nyomtatvány funkcióját, hiszen sorszámozása visszalépéssel átírható, javítható, az adatok módosíthatóak, ha azonban a kifizetés pénztárbizonylaton történik, a sorszámozott, Excel táblás kiküldetési rendelvény is jól használható.

A gazdálkodó szervezet a számviteli politikájában, illetve a pénzkezelési szabályzatában köteles rögzíteni a sorszámozott bizonylat útját, az elszámolás módját, szabályait, vagy dönthet a szigorú számadás alá vont rendelvény használatáról és annak feltételeiről.

Saját gépjármű

A magánszemély a saját gépjármű – ideértve a házastárs tulajdonában lévő járművet is – tulajdonjogát a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás befizetését igazoló szelvényvel igazolja. Az igazoló szelvényt, mint bizonylatot az Szja. törvény szabályainak megfelelően kell megőrizni.

II. A kiküldetési rendelvény használatával fizetett költségtérítés

Az Szja törvény 7. § (1) r) pontja alapján a jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni a kiküldetési rendelvény alapján hivatali, üzleti utazás költségtérítése címén

- a teljesített kilométer-távolság (futásteljesítmény) figyelembevételével az utazásra, valamint - ételmezesi költségtérítésként kapott összeget, feltéve, hogy a térített összeg nem haladja meg a jogszabályban meghatározott, igazolás nélkül elszámolható mértéket.

II. 1. Igazolás nélkül elszámolható költségek

Az Szja törvényben elismert költségek esetében, ha törvény vagy kormányrendelet (a továbbiakban: jogszabály) költségtérítésről rendelkezik, a ténylegesen felmerült és igazolt kiadás érvényesítése helyett a jogszabályban meghatározott mértékig igazolás nélkül számolható el az adott címen költség azzal, hogy teljes egészében elszámoltnak kell tekinteni (3. melléklet II. fejezet). Ilyen igazolás nélkül elszámolható költségnek minősül a II. fejezet 3, 4 és 6. pontja szerint a kifizető által a magánszemélynek a saját személygépkocsi használata miatt fizetett költségtérítés összegéből a kiküldetési rendelvényben feltüntetett km távolság szerint

A) az üzemanyag fogyasztási norma és

B) legfeljebb az állami adóhatóság által közzétett üzemanyagár, valamint

C) 9 Ft/km általános személygépkocsi normaköltség alapulvételével kifizetett összeg, továbbá

D) az ételmezesi költségtérítés (napidíj) a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő munkavállaló ételmezesi költségtérítéséről szóló kormányrendeletben meghatározott kötelező mértékig.

A) Üzemanyag fogyasztási norma

A közúti gépjárművek üzemanyag fogyasztásának igazolás nélkül elszámolható mértékét a 60/1992. (IV. 1.) Korm. rendelet határozza meg. Választható az üzemanyag költségének számításához a rendelet mellékleteiben meghatározott a) alapszabvány, vagy b) egyszerűsített elszámolásként az alapszabvány átalány. Az igazolás nélkül elszámolható üzemanyag ellenértékét ezek közül bármelyik norma és az üzemanyag árának szorzata adja.

a) Ha a kiküldött az alapszabvány alapján kívánja az üzemanyagnormát elszámolni, a számításához a műszaki alapadatok alapján a rendelet 1. melléklete, 1/A. melléklete, az általánostól eltérő üzemeltetési mód esetén a 2. mellékletben meghatározott korrekciós tényezőkkel módosított alapszabvány alkalmazható. A műszaki paraméterek megtalálhatók a gépjármű forgalmi engedélyében.

Ha a rendelet 1. melléklete szerinti gépjárműtípus nem azonosítható, illetve 1/A. melléklet alapján nem határozható meg az alapszabvány, vagy eltérő fajtájú üzemanyaggal üzemel a jármű, az alapszabvány értékét a gyártó adatai, vagy az üzemanyag fogyasztás mérése alapján szakértő állapíthatja meg.

b) Az alapszabvány képzési módszer helyett egyszerűsített elszámolásként alapszabvány-átalány is meghatározható. Az alapszabvány-átalány alkalmazható benzinüzemű, gázolajüzemű és gázüzemű, valamint kettős üzemű gépkocsira is. Az alapszabvány-átalány mértéke a gépjárműbe beépített motor hengerűrtartalmától függ. Az üzemanyag minőségét a gyártótól, illetve forgalmazótól származó dokumentáció vagy kezelési utasítás határozza meg. (Lásd kormányrendelet 4. §)

A magánszemély az adóév egy negyedévében belül, a negyedév első napján választott üzemanyag-felhasználással összefüggő költségelszámolási módszertől - ideértve a választott üzemanyag-fogyasztási normát is - nem térhet el, és a kétféle norma sem kombinálható. (Szja. tv. 3. melléklet IV. 1. b) pont).

B) Üzemanyagár

Saját tulajdonú jármű üzemanyag felhasználása igazolás nélkül az APEH által meghatározott üzemanyagár szerint számolható el. Az állami adóhatóság havonta, a tárgy hónapot megelőző hónap huszonegyedik napjáig a Magyar Közlönyben közzéteszi a tárgy hónapban a fogyasztási norma szerinti üzemanyagköltség-elszámolással kapcsolatosan alkalmazható üzemanyagárát. (APEH norma szerinti elszámolás, Szja 82. § (2) bekezdés.)

Az adóév egy negyedévében belül a negyedév első napján választott üzemanyag-felhasználással összefüggő költségelszámolási módszertől nem lehet eltérni.

C) Amortizáció, fenntartási költség

Igazolás nélkül elszámolható költségként saját tulajdonú személygépkocsi esetén az értékcsökkenési leírás és minden más (fenntartási, javítási, felújítási, stb.) költség helyett választható a 9 Ft/km általános személygépkocsi normaköltség elszámolása. (Szja. 3. melléklet IV. 3.) A költségelszámolási módszerek közötti választás a magánszemély által használt valamennyi személygépkocsira és a teljes adóévre vonatkozik (Szja. törvény 3. melléklet IV. fejezet 7. pont).

D) Élelmezési költségtérítés, napidíj

A napidíj mértékét a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő munkavállaló élelmezési költség-térítéséről szóló 278/2005. (XII. 20.) Korm. rendelet írja elő. Élelmezési költségtérítést (napidíjat) a munkáltató a vele munkaviszonyban álló munkavállaló, illetve közalkalmazotti jogviszonyban álló közalkalmazott részére köteles adni többletköltségei fedezetére. A rendelet csak a munkaviszonyban állók részére teszi lehetővé a személyi jövedelemadó nélküli élelmezési költségtérítés nyújtását, és nem rendelkezik a tagi, megbízási és egyéb jogviszonyban állók részére juttatható illetén költségtérítésről.

A napidíj számlával igazolt összegként vagy költségátalányként számolható el. Átalányként a munkavállalót napi 500 Ft napidíj illeti meg. Ha a magánszemély költségeit számlával igazolja, 500 Ft-ig nem minősül bevételnek.

Összefoglalva:

Ha a kifizetett kiküldetési költségtérítés nem haladja meg az igazolás nélkül elszámolható mértéket, nem minősül jövedelemnek (nem bevétel), ezért nem kell szerepeltetni a kiküldött magánszemély adóbevallásában sem.

II. 2. Költségelszámolások

Amikor kiküldetési rendelvényt állítunk ki – gondolhatnánk – nem sok értelme van költség elszámolásáról beszélni, hiszen ezzel éppen a legkedvezőbb funkcióját veszti el a rendelvény: számlát gyűjteni, bevallani, esetleg adózni kell. Ha azonban a magánszemély tényleges költségei az igazolás nélkül elszámolható költséget jelentősen meghaladják, kénytelen a költségelszámolás lehetőségével élni.

Az előbbieken az igazolás nélkül elszámolható költségtérítéseket részleteztük, és nem vizsgáltuk, mi történik, ha a kiküldő magasabb összeget térít a normánál.

Ha a kiküldetési rendelvény alapján fizetett költségtérítés a jogszabályban meghatározott, igazolás nélkül elszámolható mértéket meghaladja, a költségtérítés összege személyi jövedelemadó köteles bevételnek minősül, és a kifizető a meghaladó részből adóelőleget von le a fennálló jogviszonynak megfelelően.

Ha a kiküldött magánszemély nem akarja leadózni az összeget, dönthet arról, hogy költséget számol el a térített összeggel szemben. Nyilatkozhat a költségek mértékéről, és a kifizető a tett nyilatkozatnak megfelelően von, vagy nem von adóelőleget.

Ha a magánszemélynek más jogviszonya miatt további hivatali, üzleti útja van (pl. egyéni vállalkozási tevékenységével kapcsolatban is használja a járművét), akkor a bevételnek nem számító költségtérítéssel érintett utakat magáncélúnak kell tekinteni, a többi tevékenységével kapcsolatos utakra számlák alapján költségelszámolást választhat, vagy alkalmazza az üzem-anyagköltség + kilométerenként 9 forint elszámolást.

(Ha a magánszemély a kiküldetési rendelvénnyel kapott költségtérítést csak az igazolás nélkül elszámolható mértékig számolta el – ami bevételnek nem számító költségtérítés –, az így megtett kilométerek magáncélra megtett útnak minősülnek -, mintha a járművet saját érdekében használta volna. Erre költség nem számolható el, ezeket a kilométereket külön kell választani a vállalkozási célú üzleti utaktól.)

Ha költségeket számol el a magánszemély, azt meg kell osztani a magáncélú és a vállalkozási célú üzleti használat között a megtett utak arányában.

A költségek megosztásához szükséges a kiküldetési rendelvény kiállítása mellett az Szja tv. 5. melléklet II. 7. pont szerinti útnyilvántartás vezetése is! (Lásd IV. fejezet 6. pont.)

A felmerült költségeket számlák és egyéb bizonylatok alapján számolhatja el a magánszemély.

Számlával, bizonylattal történő igazolás alapján elszámolható az üzemanyag, továbbá a jármű fenntartásának, javításának és felújításának költsége. Értékcsökkenési leírásként az éves bevétel 1 %-a, de legfeljebb egy személygépkocsi beszerzési árának a 10 %-a vehető figyelembe. Egy személygépkocsira csak egy évben, mégpedig a használatbavétel évében vehető figyelembe ez az átalány (Szja. tv. 3. melléklet IV. 1.-2. pont).

Amennyiben a kiküldött az üzemanyag mennyiségét számlával igazolja, a számla alapján figyelembe vett üzemanyag-mennyiség nem lehet több mint az üzemi használatra az üzemanyag-fogyasztási normával számított mennyiség (3. melléklet IV. 1. b))

Napidíj: Ha a fizetett élelmezési költségtérítés magasabb, mint a jogszabályban biztosított 500 Ft átalány, a meghaladó rész adóköteles természetbeni juttatás (Szja tv. 69. § (1) bekezdés f) pont).

Cégautóadó

- Ha a magánszemély számlák és egyéb bizonylatok alapján költséget számol el, akkor cégautóadót is kell fizetnie.
- Ha a kiküldetési rendelvény alapján fizetett utazási költségtérítés összege nem haladja meg az igazolás nélkül elszámolható mértéket, a térített összeget a jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni, és cégautóadó fizetési kötelezettség sem keletkezik.
- Akkor sem kell cégautóadót fizetnie a magánszemélynek, ha a kiküldetési rendelvény alapján az igazolás nélkül elszámolható mértéket a kifizetés meghaladja ugyan, de a meghaladó részt teljes egészében leadózza. Ha a magánszemély a kiküldetési rendelvénnyel kapott bevételére adóbevallásában utóbb mégis költséget számol el, a cégautóadót már csak késedelmi pótlékkal növelten fizetheti meg.